

1. KUNSTIAINED (KUNST JA MUUSIKA) - ÜLDOSA

1.1 Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate lomentaceous;
- mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

Pirita Majandusgümnaasiumis (PMG) valdkonnapädevus väljendub ülekooliliselt järgmistes tegevustes:

- laulu- ja tantsupidudest osavõtt
- koolisisesed aktused ja kontserdid
- rahvakalendri tähtpäevade tähistamine
- rahvuslike mustrite kasutamine kunstiainetes
- kunstioksjoni, näituste korraldamine

1.2 Ainetundide jaotus

KUNSTIAINED									
	I kooliaste 10,5			II kooliaste 7			III kooliaste 6		
kunst	1,5	2	1	1	1	1	1	1	1
muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

1.3 Üldpädevused:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

PMG-s rakendub kultuuri-ja väärtuspädevus järgnevates tegevustes:

- muusikatunnis ühislaulmine (rahvuslik eneseteadvus);
- tutvumine muusika kuulamise näidete kaudu erinevate heliloojate ja interpretide stiilide ja väljendusvahenditega (omandatakse kultuuriloolisi teadmisi);
- koorilaulu tunnis osalemine (laulupeo traditsiooni jätkamine);

- õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kunstimuuseumitesse, kontsertide ja muusikaetenduste külastamine (kultuurilooliste teadmiste omandamine).
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

PMG-s rakendub sotsiaal- ja kodanikupädevus järgnevates tegevustes:

- uurimuslikud ja praktilised rühmatööd muusikas ja kunstis;
- arutlused ja esitlused (õpilased õpivad oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama);
- kunsti ja muusika ainega seotud õppekäigud;
- ühislaulmine muusikatunnis (tugevdab põlvkondade vahelist sidet, kujundab koostöövalmidust ja väärtustab üksteise toetamist);
- Eesti vabariigi aastapäeva tähistamine;
- rahvaste muusika ja kultuuripärandi tutvustamine.
- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

PMG-s rakendub enesemääratluspädevus järgnevates tegevustes:

- omalooming (muusikaline ja kunstiline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära);
- õpilaste osavõtt olümpiaadidest ja ainevõistlustest;

- esinemised koolisündmustel, õpilastööde näitused.
- **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

PMG-s rakendub õpipädevus järgnevates tegevustes:

- eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kasutamine kunstiainetes, ka digitaalsed õppemängud;
- muusika- ja kunstiteemaliste loov- ja rühmatööde koostamine;
- osalemine kooli kontsertidel ja kunstinäitustel;
- kunstinäituste ja kontsertide külastamine.
- **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

PMG-s rakendub suhtluspädevus järgnevates tegevustes:

- rühmaõpe (üks või rühmas õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust);
- osalemine koolikoorides, praktiline loovtegevus;
- oma loomingu esitlemine kasutades uuenduslikke ja loovaid lahendusi.
- **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus

kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

PMG-s rakendub matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus järgnevates tegevustes:

- erinevad mõisted ja ülesanded rütmiopetuses, noodiõpetuses, kompositsioonis, struktuur;
- probleemülesannete lahendamine;
- erinevate digi-keskkondade kasutamine;
- **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmäärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust.

PMG-s rakendub ettevõtlikkuspädevus järgnevates tegevustes:

- algklasside kunstioksjon;
- omaalgatuslikud projektid, ühislooming;
- ühisloome ettevõtmised (vaba lava, töötoad, orkester, koorid jms).
- **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset

identiteeti; järgida digikeskkonnas samu morali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

PMG-s rakendub digipädevus järgnevates tegevustes:

- info- ja andmekirjaoskus - ülesanded info otsimiseks heliloojate, kunstnike, stiilide jne kohta, selleks sobivate infootsingu võtete rakendamine;
- suhtlus ja koostöö digikeskkonnas - rühmatööd erinevates digi-keskkondades;
- digisisu loomine - digisisu ja selle toimetamine erinevates formaatides (omalooming, esitlus, digivahendis joonistamine, fototöötlus, noodigraafika programmid, audiofailid). Autoriõiguse põhimõtete järgimine nii oma loomingu jagamisel ning kui ka teiste loomingu kasutamisel;
- digiturvalisus - õpilane oskab rakendada turvameetmeid oma isikuandmete ja privaatsuse kaitseks digikeskkonnas, oskab kaitsta oma digiseadet ja selle sisu;
- probleemilahendus - muusikalise või kunstilise omaloomingut salvestamise või noodistada võimalused erinevates digi-keskkondades.

1.4 Läbivad teemad:

- **elukestev õpe ja karjääri kujundamine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;

PMG-s elukestev õpe ja karjääri kujundamine rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- tutvumine kunsti ja muusika valdkonna suurkujude elulugudega ja nende loominguuga;
- võimetekohane eneseväljendus omaloomingus;

- kunstidega seotud ametite ja elukutsete tutvustamine, külastades loomeettevõtteid, sh kino, teater, muuseum, galerii;
- kunsti ja muusika erialade tutvustamine ja edasiõppimise võimaluste tutvustamine.
- **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

PMG-s keskkond ja jätkusuutlik areng rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- looduse kujutamine muusikas ja kunstis (õuesõppe tunnid);
- kunstis taaskasutus, säästev tarbimine;
- pärandkultuuri ja rahvuskultuuri hoidmine.
- **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

PMG-s kodanikualgatus ja ettevõtlikkus rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- õpilasi julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimivate protsesside kohta ning oma ideid katsetama ja ellu viima.
- **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

PMG-s kultuuriline identiteet rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- kohaliku kultuuripärandi ja traditsioonide hoidmine;
 - rahvakultuuri tähtpäevade tundmine ja tähistamine;
 - osavõtt laulupidudest, kooli kontsertidest, muusika-ja kunstiüritustest.
- **teabekeskond ja meediakasutus** – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas;

PMG-s teabekeskond ja meediakasutus rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- erinevate teabekeskondade kaudu tutvutakse maailma kultuuripärandiga (rahvaste muusika ja kunst);
 - autorikaitsega tutvumine ja arvestamine;
 - virtuaalkeskondade kasutamine omaloomingu loomiseks ja jagamiseks.
- **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

PMG-s tehnoloogia ja innovatsioon rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- erinevate digikeskkondade kasutamine õppeülesannetes.
- **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

PMG-s tervis ja ohutus rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- praktilised loovtegevused aitavad kujundada ja toetada erinevaid vaimseid, sotsiaalseid ja füüsilisi oskusi ning tervist, et aidata kujundada õpi- ning töökeskkonnas toime tulevat inimest.
- **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

PMG-s väärtused ja kõlblus rakendub järgmiste tegevuste kaudu:

- kunsti-ja muusikasündmuste külastused (näitused, kontserdid, muusikalavastused, jne).

1.5 Valdkonna sisene ja valdkondade ülene lõiming

Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktidele. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid:

- teose, autori ja loomingu määratlus - tutvumine tuntud loomeinimeste elulugudega ja loominguga;
- esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika - retsensioon, arvustus;
- ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film) - tutvumine muusikas ja kunstis erinevate kultuuride ajalooliselt mitmemeeleliste etenduste (Antiik-Kreeka draama, Prantuse õukonna ballett, tummfilm) ülevaatega;
- nüüdisaegsed mitmemeelelised kunstinähtused (video ja performance, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms);

- appropriatsioon nii muusikas kui kunstis: sämpeldamine, remiks, kaver, kollaaž, assamblaaž, pastišš, stilisatsioon, töötlus, orkestratsioon, transkriptsioon ja arranžeerimine;
- kunst ja muusika kui loomemajanduse valdkonnad: kunsti- ja muusikakorraldus, vahendamine, brändimine, kunsti- ja muusika meedia, sisuloome, levitamine ja suunamudimine, festivalid, biennaalid jm rahvusvahelised suursündmused.

1.6 Valdkondade ülene lõiming

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö õpilase kogu õppeaja vältel.

PMG - s toimub valdkondade ülene lõiming läbi e-õppepäevade (digipäevade), iseseisva õppimise päeva, teemanädalate (näit andeainete nädal), sündmuste, projektõppe päevade kaudu.

1.7 Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning PMG-s kehtestatud hindamisjuhised.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga enastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja

kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptomiseks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma.

Õpilasele on õppeperioodi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest. Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Sõnalise hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- loovuse arengu toetamine (probleemide märkamise, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon);
- huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;

- isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- sallivuse areng ja silmaringi avardumine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

1.8 Õppekorralduse erisused

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

- võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;

- rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid;
- kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist - teemapäevad, aktused, tüütpäevad, kooli sünnipäev, jm;

1.9 Õppekeskkonna erisused

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

1.10 Kunsti õpetamiseks on vaja

- iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;

- videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

1.11 Muusika õpetamiseks on vaja

- muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt, videoprojektor.

2. AINEKAVA KUNST

2.1 Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igapähele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

2.2 I kooliastme ainekava

Õppeaine	kunst
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
I kooliastme lõpetaja: <ul style="list-style-type: none">• uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;• nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid);• leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;• teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;	

- uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
- teab, kes on autor;
- ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.
- teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;
- lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.
- kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....);
- kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?

Klass	1.klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
Õpitulemus: <ul style="list-style-type: none"> • Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu. • Selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja sümboleid ning nende tähendust. • Nimetab, mida näeb pildil, 	Õppesisu: <ul style="list-style-type: none"> • Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted • Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus • Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusemärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad,

<p>ruumilises teoses, audiovisuaalses teoses.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid. • Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult. • Korrastab enamasti oma töökoha. • Näitab teoselt autori nime. • Kirjutab oma tööle nime. • Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist. 	<p>reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer • Teos: maal, joonistus, video, skulptuur... • Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava • Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi)
<p>Plaanimine ja ideede arendamine; loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid. • Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstitehnikad ja stiilid: • monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž

<p>vahendeid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes. 	
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?) • Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks? • Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin? • Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen? 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne • Geomeetrilised kujundid ja abstraheerimine • Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires • Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	
Klass	2.klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega. • Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund,

<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas õpitulemuste tasandil konkreetses klassis tuleks nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse). • Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust. • Teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale. • Kirjeldab teoses suurussuhteid ja objektide paiknemist (ees,taga, üleval, all jne)) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne) . • Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne). • Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab. • Korrastab oma töökoha. • Eristab lihtsamate näidete põhjal tehisklikke ja looduslikke materjale 	<p>pind/tekstuur, värv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne • Geomeetrilised kujundid ja abstraherimine • Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires • Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid • Tarbeesemed ja levinumad materjalid • Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... • Tehismaterjalid: plastik, kile... • Esemel, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus • Töövahendite ja kunstmaterjalide õige säilitamine • Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator,
--	--

<p>(näiteks puit ja plastik).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arvab, mis materjalist ese tehtud on. • Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga. • Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja. 	<p>disainer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teos: maal, joonistus, video, skulptuur... • Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava • Eetika (kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane) • Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted
--	--

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil. • Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid. • Märkab ühel ja samal otstarbel 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum • Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine • Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale
---	--

<p>kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut. Selgitus: Soovime arendada teadlikkust isiklikest ja subjektiivsetest eelistustest.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega (näiteks miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane) ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni. 	
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on (kui suur, millise kujuga, mis värvi, milliseid jooni, pindasid, vorme märkab, kuidas need paiknevad?). • Kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires (nt Vana-Egiptuse seinamaal, Antiik-Kreeka vaasimaalid. Modernistlik maalikunst (impressionism, post-impressionism, fovism, kubistlik natüürmort), maakunst, ökokunst, pokunst...) • Skulptuur või monument (avalikust ruumist). • Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest. • Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast.

<p>teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida ma protsessi käigus õppisin? 	
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	

Klass	3.klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit. • Leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiraamatute reproduktsioonid) olulise ja vajaliku info. • Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse) • Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (nt kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned). • Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve. • Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla. • Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus • Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga) • Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted). • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, mõõtmed • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare,

<p>teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurusuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi. • Kirjeldab kunstivahendite (näiteks paber, värv, savi) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise. • Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Õpilane oskab anda sellele ka lihtsama selgituse. • Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. 	<p>krobeline jne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geomeetrilised kujundid ja abstraheerimine • Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires • Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus • Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. • Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur • Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava • Töövahendite ja kunstimaterjalide õige säilitamine
<p>Plaanimine ja ideede arendamine; loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (näiteks värvi pritsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine • Ohutus kasutaja tervisele ja

<p>dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid. • Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades. • Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega. • Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest. • Esitab visuaalselt (teos, video, infoplakat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi. 	<p>keskkonnale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstitehnikad ja stiilid: monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž • Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad • Disainiprotsessis kasutatavad idee visualiseerimise tehnikad: • Moodboard, mõistekaart, plakat
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid (näiteks mis see on, mida ma näen, milline see on, kus see asub, kust seda kõige parem vaadata on, kuidas saad aru, et objekt liigub, kuidas tekitatud ruumi 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine • Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires (nt Vana-Egiptuse

<p>mulje, millisest materjalist, milline faktuur jne)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi - mida nähtu mulle meenutab? Mis teosel toimuda võiks? Miks ma nii arvan? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Miks? • Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid ma kasutasin? Miks tahtsin just neid vahendeid kasutada? Mida protsessi käigus õppisin? 	<p>seinamaal, Antiik-Kreeka vaasimaalid. Modernistlik maalikunst (impressionism, post-impressionism, fovism, kubistlik natüürmort), maakunst, ökokunst, pokunst...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skulptuur või monument (avalikust ruumist). • Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest.
--	--

<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

2.3 II kooliastme ainekava

Õppeaine	kunst
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
II kooliastme lõpetaja: <ul style="list-style-type: none">• rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri);• kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;• käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;• mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;• märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;• märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;• rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.	

- lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;
- kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.
- loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;
- teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.
- analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;
- selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;
- annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.

Klass	4. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
Õpitulemus: <ul style="list-style-type: none"> • Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaane (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga. • Viib kokku õpitud kunstniku ja 	Õppesisu: <ul style="list-style-type: none"> • Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand • Karakter, keskkond • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum,

<p>tema teose.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist. 	<p>mass, materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus
<p>Plaanimine ja ideede arendamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuvastab küsimusi kasutades lihtsamaid probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine • Lähteülesanne

<p>probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatseb teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab. 	<ul style="list-style-type: none"> • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine • Lahenduspakkumine • Tarbeesemed ja levinumad materjalid • Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... • Tehismaterjalid: plastik, kile... • Kavandamine ja visualiseerimine • Kavand, visand, skits, krokii, abijooned • Moodboard, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, • Idee sõnastamine • Storyboard, stsenaarium • Visuaalne lihtsustamine
<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligaafia, stsenograafia

<p>foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab luua vabavaralises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel. • Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid. • Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning materjale põhjendatult ja õpetaja abiga. • Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes). 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) • Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab enda ja teiste 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem,

<p>visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeleolu ja atmosfääri (ruumilisuus, värv, valgus, heli, montaaž). • Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste töövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?); • Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusmärgid, suuline või kirjalik lühike tagasiside “Mulle meeldib, kuidas sa...”) 	<p>väiksem, ühesuursed, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus.</p>
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	
Klass	5. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära eri kirjasüsteeme ja seostab neid eri kultuuridega (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id). • Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses. • Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id). • Joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum,

<p>keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka dominant, koloriit). • Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur, installatsioon, ready-made) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurussuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatest külgedest). • Mõistab õpitud näite põhjal mõne toote keskkonnamõju. • Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenu 	<p>mass, materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine • Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid
--	--

Plaanimine ja ideede arendamine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist. • Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil. • Rakendab abijooni portree loomisel • Loob kunstitööd, uurides ja analüüsides teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kavand, visand, skits, krokii, abijooned. • Maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligaafia, stsenograafia
<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett, segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast,

<p>ja ohutusvõtteid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loob teose spontaanselt, ilma planeerimata. • Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides. • Kavandab ja loob vabavaralises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga. • Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust. • Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse 	<p>liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu • Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan.
--	--

rakendused jms).	
Refleksioon, analüüs ja kriitika	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires; • Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?); • Annab klassikaaslaste teoste tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem pingutust kaaslase töös) 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idee sõnastamine <p>Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähteülesanne <p>Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lahenduspakkumine <p>joonistus, maal, kollaaž, disain, arhitektuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, mõõtmed, dominant

<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	
Klass	6. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab visuaalkultuuri ilminguid, näiteks reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknad, e-poe vaated. • Rakendab eakohaselt teabegraafikat. • Teadvustab õpetaja abiga oma digitaalset 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad

<p>jalajälge.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid (nt koopamaal, amulett, püramiid, tempel, skulptuur, amfiteater jms). • Teab mõisteid: Trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Tekstuur, rütm, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, mass, dominant, proportsioonid, kaadriplaanid, tempo, puänt, stiliseerimine. • Käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info. • Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule digitaalne joonistus või maal), tähtsamaid baaselemente (lisaks varem õpitutele ka tekstuur) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka ühtsus ja mitmekesisus, rütm, ruumiillusioon (nt kattumine, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, teravus, liikumisillusiooni tekitamine objektide või kehade puhul) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Teab kolmemõõtmelise kujutamise (näit 	<ul style="list-style-type: none"> • Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand • Karakter, keskkond • Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised • Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine • Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur) • Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus) • Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid) • Keskaja kunst Eestis (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn) • Mõisaarhitektuur • Taluarhitektuur • Pärimuskultuur • Kahemõõtmeline: punkt, joon,
--	--

<p>installatsioon, tootedisain, lavakujundus, arhitektuurimakett) põhilisi baaselemente (valgus, mass) ja kompositsiooni põhimõtteid (dominant, proportsioonid) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kunstitöö loomisel õpetaja abiga ajalise (4D) kujutamise (video, animatsiooni jne) tehnikaid ja põhivõtteid (kaadriplaanid, kestus, tempo, tegevuspaik ja tegelased, sissejuhatus, puänt). • Visualiseerib ühte oma tarbimisharjumust (näiteks küsimuse abil “Millele kulub minu taskuraha”). • Mõtestab lihtsamal tasemel ajaloolise ja kaasaegse ruumikeskkonna (näiteks koolikeskkond filmis “Kevade” ja oma kool või külapood ja supermarket) erinevusi selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Märkab ja kirjeldab ruumikeskkonna suurust, vormi ja materjalikasutust selle ruumikeskkonna otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Selgitab oma loodud digitaalkujutiste avalikustamisega seotud tagajärgi ja ohtusid. 	<p>kujund, pind/tekstuur, värv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal • Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu • Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid
--	--

Plaanimine ja ideede arendamine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuvastab disainiprotsessis osapooled keda õpetaja etteantud probleem puudutab selleks, et luua probleemi lahenduspakkumine. • Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab) probleemi lahenduspakkumise loomise eesmärgil. • Sõnastab probleemi võimalikud põhjused. • Seab õpetaja abiga lähteülesande ja tegevusplaani. • Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnagu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel. • Vormistab lahenduspakkumise. • Kasutab neljamõõtmelise teose kavandamisel õpetaja abiga storyboardi või fotosid ja lühikest stsenaariumit. • Rakendab abijooni figuuri ja 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disainiprotsessi osad • Osapooled, tarbija • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine • Lähteülesanne • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine • Lahenduspakkumine • Kavand, visand, skits, krokii, abijooned

<p>tsentraalperspektiivi kujutamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab ideid praktilisteks töödeks iseenda elust ja teistest õppeainetest. • Kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda. • Teab, mis on kavand ning tunneb kavandamise põhimõtteid ja eesmärke ning oskab rakendada teadmiseid lihtsama kavandi loomisel 	
<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt modelleerimine, voltimine, makett, joonestamine jms), vahendeid isikupärasel viisil ning tunneb eelnevalt õpitud kompositsiooni põhimõtteid (nt ühtsus ja mitmekesisus, tasakaal, rütm, dominant, koloriit, proportsioonid, dominant jms) ,ning oskab neid teadlikult valida. • Pakub ise teemasid ning teostamise võimalusi enda huvide ja loomingu väljendamiseks (spontaanselt). • Loob enda teose teadlikult uurides ja analüüsides teemapõhiseid materjale (nt 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp,

<p>raamatud, õpikud ja muud infoallikad) ning kavandades enda ideed ja kombineerides neid omavahel (nt kavandi detailide, foto ja joonistuse, tasapinnaliste ja ruumiliste objektide kombineerimine).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb neljamõõtmeliste tööde teostamise etappe ja võimalusi ning kavandab ja loob vabavaralises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) enamasti iseseisvalt. • Kombineerib kahe- ja kolmemõõtmelisi elemente digiloomingus. • Tunneb vabavaraliste programmide ühiseid tööriistu ja oskab neid uurides enamasti iseseisvalt erinevates olukordades rakendada. • Valib oma idee teostamiseks (vajadusel õpetaja abiga) sobiva väljendusvahendi kõigi õpitud väljendusvahendite, sh digivahendite hulgast; • Loob õpetaja abiga teostest ekspositsiooni (võib ka virtuaalse) 	<p>kalligaafia, stsenograafia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) • Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esiaja kunst (pisiplastika,

<p>olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklikule kogemusele. • Analüüsib stiliseeritud kujundeid ja sümboleid kasutavaid visuaalkultuuri teoseid (nt logosid, vappe, digitaalseid ikoone). • Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused. 	<p>kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus) • Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid) • Keskaja kunst Eestis (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn) • Mõisaarhitektuur • Taluarhitektuur • Pärimuskultuur • Teabe otsimine ja infokeskkonnad • Muuseumide ja galeriide kodulehed • Kunstielu • Muuseumi haridusprogrammid, kunstüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. 	

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid;

Digiturvalisus

- õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

2.4 III kooliastme ainekava

Õppeaine	kunst
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
III kooliastme lõpetaja: <ul style="list-style-type: none">• analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses;• uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta;• leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt;• kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke;• käitub kultuurikeskkonnades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama;	

- teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer;
- mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;
- teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.
- oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist;
- märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid;
- rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.
- loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades;
- valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid;
- oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.
- analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;
- leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale;
- mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;
- selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab

<p>sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib eriarvamusi. 	
Klass	7.klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab digitaalseid keskkondi, hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust • Leiab internetist lihtotsinguga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta, kasutab internetis täpsustatud pildiotsingut. • Tutvustab eri disainivaldkonna (näiteks tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain jne) esindaja tegevust. • Tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid (<i>näiteks hooaegadega seotud värvid riidemoes</i>). 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine • Muuseumide ja galeriide kodulehed • Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised • Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass • Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus • Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain

Plaanimine ja ideede arendamine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab oma teose jaoks ideid päevakajalistest või ajaloosündmustest. • Kasutab idee leidmiseks ja laiendamiseks meetodeid (näit. ajurünnak, suvaline sisend, omaduste reastamine, info otsimine) • Teeb töö kavandamisel kirjalikke ja visuaalseid märkmeid. • Kavandab enda teose, pakkudes vahest välja ka erinevaid lahendusvõimalusi. • Teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik, ning rakendab seda teadmist tööprotsessis. • Märkab ja kirjeldab teda ümbritsevaid probleemolukordi. • Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavand, visand, skits, krokii, abijooned • mõistekaart, plakat, värvikaart, • Idee sõnastamine • Visuaalne lihtsustamine • Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass • Renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). • Barokk-kunst Euroopa õukondades • Realism maalikunstis • Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, vitraažid

<p>mõjutab).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurib näiteid kuidas on sama või sarnast probleemi varasemalt lahendatud. • Tutvub erinevate uurimisviiside (<i>näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine</i>) võimalustega. 	
<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpilane teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid. • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digikunst) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid uurides ja kavandades. • Kavandab ja arendab enda ideid enne teose loomist, kombineeri 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, materjal, • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus • Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri

<p>erinevatest ideedest tervikliku lahenduse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga. • Leiab oma töö eksponeerimiseks koha, kus see on hästi vaadeldav. • Tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga. 	<p>kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid • Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, foto, disain, , sisearhitektuur, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib tarbeeset funktsionaalsuse, ökoloogilise ja esteetilisuse aspektist. • Selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi. • Kirjeldab teose ainest, meediumi ja vormi. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine • Osapooled, tarbija • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine • Lähteülesanne • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

	<ul style="list-style-type: none"> • Lahenduspaakumine
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	
Klass	8. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab info leidmiseks sõnastikke ja entsüklopeediaid, nii raamatutena kui digitaalseid andmebaase. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalsed keskkonnad, nt meediaportaalid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatformid.

<ul style="list-style-type: none"> • Otsib teadlikult erinevatest infoallikatest vajalikku informatsiooni ja toob esile detailid ning tähtsamad punktid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nüüdisaegsed märgid ja sümbolid. • Google'i pildiotsing • (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid
Plaanimine ja ideede arendamine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab oma teose jaoks ideid läbi eneserefleksiooni. • Rakendab õpetaja abiga ideede genereerimise ja laiendamise/arendamise meetodeid (kombineerimismaatriksid, referaat idee tausta uurimiseks). • Loob storyboardi joonistades või digivahendeid kasutades. • Märkab ja tuvastab igapäevaelu probleemi, mis teda kõnetab. • Seab lähteülesande ja tegevusplaani. • Kavandab õpetaja abiga ja rakendab sihipäraselt üht uurimismeetodit (<i>näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase</i> 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavand, visand, skits, krokii, abijooned • mõistekaart, plakat, värvikaart, • Idee sõnastamine • Storyboard, • Visuaalne lihtsustamine • Disainiprotsessi osad • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine • Lähteülesanne • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine • Lahenduspakkumine

<p><i>päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine).</i></p>	
<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid enamasti teadlikult uurides ja kavandades. • Laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetapid. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult. • Põhjendab tehnika või meediumi valikut toetudes oma sõnumile või ideele. • Rakendab neljamõõtmelise teose 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal, dimensionaalsus (reljeef, skulptuur, maakunst) • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne • Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv • Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid • Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus

<p>loomisel (animatsioon., video, etendus, <i>performance</i>) narratiivi, sissejuhatust ja puänti (lõiming kirjandusega).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab õpetaja abiga rühmaliikmena luua ühistöödest väljapaneku. • Toetab töö pealkirjaga oma sõnumit või ideed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, foto, animatsioon, disain, tootedisain, tarbekunst • Kunstižanrid: natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjöörivaade • Kujutavus: figuraalne, abstraktne
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst). • Analüüsib ruumilist keskkonda funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Põhjustab valdavalt oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid. • Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjustab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib enamasti eriarvamusi. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernism 19. sajandi lõpu maalis (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). • Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass • Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus • Esitlused • Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine

<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi. 	
Klass	9. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seostab eri ideoloogilisi sümboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust. • Arutleb erinevate nii kaasaegsete kui ajalooliste ideoloogiliste sümbolite rolli üle tänapäeval • Seostab kunstniku ja kunstiteost selle loomiskeskkonnaga, leides ja tõendades 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised • Ideoloogilised sümbolid erinevates kultuurides. • Nüüdisaegsed märgid ja sümbolid.

<p>oma tähelepanekuid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab kunstiteose omadused, mis väljendavad nii loomise keskkonna kui kunstniku ideid • Külatab iseseisvalt kunstinäitust või-sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine • Lahenduspakkumine
<p>Plaanimine ja ideede arendamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendab teiste autorite teoseid oma töö lähtepunktina. • Rakendab õpetaja abiga keerulisemaid ideede laiendamise / arendamise meetodeid (näiteks Osborni küsimustik). • Teab ideede selekteerimise meetodeid (näiteks sõelumine küsimuste abil, plussid, miinused) • Sõnastab oma teose kontseptsiooni. • Kasutab kavandamisel mitmekesiseid meetodeid (näit visandid, skeemid, asendiplaanid, maketid, värvi- ja materjalinäidised, tööetapide kirjeldused). 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavand, visand, skits, krokii, abijooned • plakat • Idee sõnastamine • Visuaalne lihtsustamine • Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. • Digitaalsed keskkonnad, nt meediaportaalid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatformid.

<p>Loomine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid teadlikult uurides ja kavandades. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult. • Pakub välja ekspositsiooni või näitusepinna koha kooliruumis ning põhjendab enda valikut ja visiooni. • Loob näituse kaasteksti, etiketid (autori nimi, töö nimetus, tehnika jms) ja esitluse viisi. • Tekitab kahemõõtmelises teoses vabalt valitud vahenditega ruumi-illusiooni. • Rakendab kolmemõõtmelises teoses valgust, ümbritsevat ruumi ja materjali (või muid õpetaja ülesandepüstituses esitatud elemente või põhimõtteid) oma sõnumi edastamiseks. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv • Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, materjal, reljeef, skulptuur • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne • maal, joonistus, kollaaž, mosaiik, foto, origami, modelleerimine, makett, akvarell, graafiline disain, kirjatüüp, kalligaafia • Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja)

<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõtestab disaininäiteid funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Põhjendab oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid. • Kirjeldab, analüüsib, tõlgendab ja hindab kunstiteoseid (nende ainest, meediumi, vormi ja konteksti). • Uurib teose loomise konteksti – sotsiaalne kontekst, ajalooline taust, põhjuslik keskkond, milles kunstiteos loodi. 	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus • Maailmanäitused ja tehnoloogia areng. • Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. • Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; 	

- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

3. AINEKAVA MUUSIKA

3.1 Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

3.2 I kooliastme ainekava

Õppeaine	muusika
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
I kooliastme lõpetaja: <ul style="list-style-type: none">• tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;• saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;	

- kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;
- mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid:

2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO-võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Klass

1.klass

Laulmine

Õpitulemus:

- on harjunud laulma sirge selja, püstise pea ja avatud suuga julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga kooris (kogu klassiga), ansambelis ja/või üksis; võtab osa ühislaulmisest;
- väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; pöörab tähelepanu lauldava laulu sõnadele;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja

Õppesisu:

Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislause (Eesti hümn, „Kevadel“). Lauldakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt).

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse

mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;

- laulab peast I kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel);
- on tutvunud laulupidude traditsiooniga;
- on tutvunud muusikalise kirjaoskusega ja rakendab seda lauldes: laulab endale sobivas tessituuris astmemudeleid, kasutades astmeid SO, MI ja RA; teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi laulmisel.

a cappella ja saatega nii kooris (kogu klassiga), ansamblis, kui ka üksi.

Tutvutakse laulupidude traditsiooniga. Tekitatakse harjumus lauldes hoida loomulikku kehahoidu (sirge selg, püstine pea, avatud suu). Õpilasi suunatakse laulma julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga.

Interpretatsioon. Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika (*piano, forte*, valjenedes, vaibudes) ja tempo (kiire, aeglane).

Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu õppimist toetava muusikateooriaga, sh mõistetega: viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt (2-osaline ja 3-osaline taktimõõt), noot (noodipea ja noodivars). Tutvutakse rütmide, rütmifiguuride ja pausiga

rütmisilpide TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, paus abil ning teadvustatakse neid laulmisel.

Noodist laulmine. Õpitakse lugema noodist laulusõnu ning järgima rütmi ja meloodia liikumist. Õpitakse uusi laule noodist SO, MI ja RA astmetega. Tutvutakse erinevate noodimärkidega

	<p>(kordusmärgid, esimene ja teine lõpp). Juhitakse tähelepanu laulu autoritele (helilooja ja luuletaja).</p> <p>Vorm. Kirjeldatakse õpitavate laulude vormi läbi mõistete salm, refrään, eelmäng ja vahem</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid: SO, MI, RA. Mudellaulud. Tutvutakse relatiivsete astmete ja nende käemärkidega. Kinnistatakse eri tessituurides eelkõige SO, MI ja RA astmetel põhinevaid astmemudeleid. Astmed paigutatakse astmetrepile või -redelile ja noodijoonestikule.</p>
<p>Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, regilaul, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis ja üksi. • Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel. 	
<p>Pillimäng</p>	

Õpitulemus:

- mängib keha- rütmi- ja plaatpillidel lihtsamaid *ostinato*'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõtteid; oskab nimetada enda koolis olevate rütmi- ja plaatpillide nimetusi;
- on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.

Rütmipillid. Tutvutakse oma koolis olevate rütmipillidega (kõlapulgad, triangel, võrutrumm, kõlatoru, marakad, rütmimunad, kuljused, tamburiin, taldrik, kastanjetid, agoogo, guiro, džembe, bongod, konga jt). Õpitakse rütmipillidel õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Plaatpillid. Tutvutakse oma koolis olevate plaatpillidega (ksülofon, kellamäng, metallofon, kõlaplaadid). Õpitakse plaatpilli pulkade õiget käeshoidmist ja õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, helilooja, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.

Praktilised tööd

- Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus.
- Rütmimängud.

- Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
- Rütmi ja meloodia improviseerimine plaatpillidel.
- Keha-, rütmi- ja plaatpillidel lihtsamate *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.
- Rütmi- ja fantaasiapillide meisterdamine.

Muusikaline liikumine

Õpitulemus:

- väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- tajub ja tunnetab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid: rütme, rütmifiguure ja pausi, erinevaid temposid;
- tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge.

Õppesisu:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos (kogu klassiga), gruppides kui ka üksi, mille käigus harjutakse liikuma ja tunnetama nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga

Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.

Eesti laulu- ja ringmängud.

Mängitakse ühiselt erinevaid eesti

	<p>laulu- ja ringmänge, tutvudes nende sisu ja pärimuslike traditsioonidega. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid.</p> <p>Harjutatakse ühistegevustes liikumist paaris, ühiselt ringjoonel (sõõris), vooris ja viirus.</p>
<p>Mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. 	
<p>Muusikaline omalooming</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); • loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi. • improviseerib astmemudelitele 	<p>Õppesisu:</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos.</p> <p>Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.</p> <p>Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides.</p>

<p>tuginedes;</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel. • on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: kasutab omaloomingu loomisel astmeid SO, MI ja RA ja õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi. 	<p>Improviseeritakse õpitud astmemudelitele (SO, MI, RA) tuginedes.</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja <i>ostinato</i>'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi</p> <p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karaktereid improviseeritud liikumise kaudu. Laulu meeleolule luuakse sobivad liigutused.</p>
<p>Mõisted: meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, laul, muusikapala, salm, refrään, regilaul, liisusalme, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>valjult</i> (forte), valjenedes, vaibudes.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpitud astmetele tuginedes meloodia improviseerimine. • Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmekas esitamine. 	

- Muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine kunstitöodes.

Muusika kuulamine

Õpitulemus:

- avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara;
- kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit;
- eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala);
- on tutvunud eesti rahvapillidega ja kirjeldab neid.

Õppesisu:

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta eakohaselt arvamust suuliselt või muul looval viisil.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autorite ametitega (helilooja ja luuletaja). Uue repertuaari õppimisel juhitakse tähelepanu autoritele.

Eesti rahvamuusika. Tutvutakse eesti rahvalaulude ja rahvapillidega.

Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala).

Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

Kontsert. Tutvutakse kontserdikülastaja hea käitumise

	tavadega.
<p>Mõisted: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, kontsert ja publik, koor, orkester, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes ja vaibudes, kõrged ja madalad helikõrgused.</p>	
<p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. • Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. • Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne). 	
<p>Digipädevused:</p> <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid; <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida. <p>Probleemilahendus</p> <p>õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.</p>	
Klass	2.klass

Laulmine

Õpitulemus:

- oskab lauldes hoida loomulikku kehahoidu; on tutvunud laulmisele omaste hingamispõhimõtetega; laulab vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris;
- väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; loeb iseseisvalt noodist laulusõnu;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast I kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit);
- on tutvunud laulupidude traditsiooniga;
- mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes: laulab endale sobivad tessituuris astmemudeleid, kasutades astmeid SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja

Õppesisu:

Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu koduke”, „Tiliseb, tiliseb aisakell”, „Rongisõit”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja).

Laulmine ja laulutehnika.

Kinnistatakse harjumust hoida laulmisel loomulikku kehahoidu (sirge selg, püstine pea, avatud suu). Tutvutakse laulmisele omaste hingamise põhimõtetega. Lauldakse julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga. Lauldakse *a cappella* ja saatega nii kooris (kogu klassiga), ansamblis (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga

<p>(alumine) SO_I (pentatoonika); kinnistab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.</p>	<p>ja kaasatakse õpilasi koolikoori.</p> <p>Interpretatsioon. Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika (<i>piano, forte</i>, valjenedes, vaibudes) ja tempo (kiire, aeglane).</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat, sh kinnistades mõisteid: viis (meloodia), rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt (2-osaline ja 3-osaline taktimõõt), noot (noodipea ja noodivars). Kinnistatakse rütme,</p> <p>rütmifiguure ja pausi rütmisilpide abil TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, paus abil ning teadvustatakse neid laulmisel.</p> <p>Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Õpitakse uusi laule noodist pentatooniliste astmete abil. Arvestatakse lauldes noodimärkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>).</p> <p>Vorm. Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja</p>
--	--

	<p>vahemäng.</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid: SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I (pentatoonika). Mudellaulud. Kinnistatakse 1. klassis õpitud astmemudeleid koos käemärkidega. Tutvustatakse uusi relatiivseid astmeid. Kinnistatakse lauldes eri tessituurides eelkõige SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I astmetel põhinevaid astmemudeleid. Astmed paigutatakse astmetrepile või -redelile ja JO-võtme abil noodijoonestikule.</p>
<p>Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>, regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis ja üksi. • Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel. • Osalemine koolikoori tegevuses. 	

Pillimäng

Õpitulemus:

- mängib keha- rütmi- ja plaatpillidel lihtsamaid *ostinato*'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõtteid; oskab nimetada enda koolis olevate rütmi- ja plaatpillide nimetusi; mängib ja improviseerib plaatpillidel meloodiat, toetudes pentatoonikale;
- on tutvunud väikekandle või plokkflöödi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerimisel.
- mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.

Õppesisu:

Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pausi

Plaatpillidel musitseerides toetutakse pentatoonikale.

Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris (kogu klassiga), ansambelis (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.

Väikekandle mängimisel kasutatakse esmaseid mänguvõtteid.

Kehapill. Kehapilli rakendatakse lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Rütmipillid. Musitseeritakse oma koolis olevatel rütmipillidel (kõlapulgad, triangel, võrutrumm, kõlatoru, marakad, rütmimunad, kuljused, tamburiin, taldrik, kastanjetid, agoogo, guiro, džembe,

	<p>bongod, conga jt), kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Musitseeritakse oma koolis olevatel plaatpillidel (ksülofon, kellamäng, metallofon, kõlaplaadid), kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille lihtsamates <i>ostinatodes</i>, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaatpillidel musitseerides toetatakse pentatoonikale.</p> <p>Väikekannel. Tutvutakse väikekandle esmaste mänguvõtetega, mida rakendatakse musitseerimisel.</p>
<p>Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt (2- ja 3-osaline), lõpujoon, volt, fermaat, latern, <i>segno</i>, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.</p>	
<p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Rütmi ja meloodia improviseerimine plaatpillidel, kasutades pentatoonikat. 	

Muusikaline liikumine

Õpitulemus:

- väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- tajub ja tunnetab liikumise kaudu rütme, rütmifiguure ja pausi; tunnetab muusika erinevaid temposid ja väljendab dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu; arvestab liikudes enda ja teiste asukohaga ruumis;
- tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge ning labajalavalssi ja rei(n)lendrit.

Õppesisu:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos (kogu klassiga), gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga

Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.

Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud.

Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga.

Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid.

Tantsitakse ühiselt eesti rahvatantse (labajalg ja reinlender), kasutades tantsude põhisamme. Ühistegevuses

	liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus.
<p>Mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak, labajalavalss (labajalg), rei(n)lender.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine ja labajalavalsi ning rei(n)lenderi tantsimine. 	
<p>Muusikaline omalooming</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); • loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi; • improviseerib pentatoonika astmetele tuginedes; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis (näiteks pinginaabriga) ja/või kõik koos (kogu klassiga). Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.</p> <p>Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides. Improviseeritakse tuginedes</p>

<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel. • mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus: kasutab omaloomingu loomisel astmeid SO, MI, RA, LE, JO (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I (pentatoonika) ja õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi. 	<p>pentatoonilistele astmetele (SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I).</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja <i>ostinato</i>'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi ning pentatoonikat.</p>
<p>Mõisted: laul, muusikapala, viis (meloodia), salm, refrään, meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, regilaul, liisusalme, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>valjult</i> (forte), valjenedes, vaibudes.</p>	
<p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meloodia improviseerimine pentatoonikal. • Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmekas esitamine. • Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine. 	
<p>Muusika kuulamine</p>	

Õpitulemused:

- avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara;
- kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeolelu ja karakterit;
- eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala);
- eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.

Õppesisu:

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autorite ametitega (helilooja ja luuletaja). Uue repertuaari õppimisel tutvutakse autoritega. Otsitakse erinevatest infoallikatest autoritest teavet õpetaja suunamisel.

Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvalaule ja rahvapille. Eristatakse regilaulus ühe- ja kaherealist regiviisi. Tutvutakse erinevate eesti rahvapillidega (kannel, hiiu kannel, lõõtspill, sarved, viled, torupill), neid eristatakse kuuldeliselt.

Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala). Tutvutakse erinevate esituskoosseisudega (solist, ansambel, koor).

Muusika väljendusvahendid.

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

	<p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid.</p>
<p>Mõisted: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, orkester, kontsert ja publik, eesti rahvapillid, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes ja vaibudes.</p>	
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. ● Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. ● Rahvapillide kuulamine/vaatamine ja nende eristamine kõla ja välimuse järgi. ● Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne). 	
<p>Digipädevused</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> ● sõnastab oma teabevajaduse ja rakendab sobivaid infootsingu võtteid; ● otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> ● suhtleb teistega, kasutades sobivaid digitehnoloogiaid, sh välksõnumeid (nt Messenger), e-posti; ● tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid. 	

Digiturvalisus

- kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida;
- rakendab turvameetmeid oma isikuandmete ja privaatsuse kaitseks digikeskkonnas.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi;

Klass

3.klass

Laulmine

Õpitulemus:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;
- väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast I kooliastme ühislaulu: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Lapsed, tupp“ (sõnad E.

Õppesisu:

Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislaulu: Eesti hümn, „Lapsed tupp“, „Uhti, uhti uhkesti“, „Teele, teele, kurekesed“, „Emakesele“. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt).

L. Wöhrmann) „Teele, teele, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson)

- on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;
- mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.

Tutvustatakse laulu autoreid.

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga.

Lauldakse a cappella ja saatega nii kooris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga ja kaasatakse õpilasi koolikoori.

Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (piano, forte, crescendo, diminuendo) ja tempo (kiire, aeglane).

Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Kinnistatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

ning õpitakse uusi rütme, rütmifiguure

rütmisilpide TI-RI-

TI-RI, TAI-RI abil ning poolpaus,

tervetaktpaus ning

teadvustatakse neid laulmisel.

Seostatakse noodipikkuste silpnimetusi

	<p>noodivältustega (TA = veerandnoot jne).</p> <p>Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Õpitakse lihtsamaid laule noodist kasutades kõiki õpitud astmeid. Laulmisel arvestatakse tuttavate ja uute noodimärkidega (sidekaar, pidekaar, süsteem).</p> <p>Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vormi läbi mõistete salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tutvutakse kaanoni laulmise põhimõtetega ja esitatakse neid.</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid.</p> <p>Mudellaulud. Kinnistatakse tuttavaid astmemudeleid koos käemärkidega. Tutvustatakse uusi astmeid (NA, DI, ülemine JO'). Kinnistatakse eri tessituurides kõiki põhiastmeid. Astmed paigutatakse astmetrepile või -redelile ja JO-võtme abil noodijoonestikule.</p> <p>Tutvutakse JO- ja RA-astmeridadega.</p>
<p>Mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, volt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, <i>segno</i>, süsteem, kaanon,</p>	

regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, dünaamika, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, noodivältused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-astmerida, RA-astmerida, improvisatsioon, žanr, marss, valss, polka.

Praktilised tööd:

- Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne).
- Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis ja üksi.
- Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel.
- Kaanonite laulmine.
- I kooliastme ühislaulude kordamine.
- Osalemine koolikoori tegevuses.

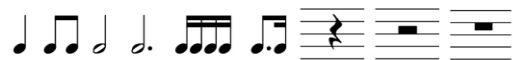
Pillimäng

Õpitulemus:

- rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates *ostinato*'des ja/või kaasmängudes;
- musitseerib väikekandlel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades;
- mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust

Õppesisu:

Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pause

Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.

<p>ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Kehapill. Rakendatakse kehapilli lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevate rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevate plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p>
<p>Mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, volt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, <i>segno</i>, süsteem, kaanon, helilooja, dirigent, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, noodivältused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-</p>	

	<p>Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga.</p> <p>Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), voores ja viirus.</p> <p>Tutvutakse valsi ja polka põhisammudega.</p>
<p>Mõisted: ringjoon (sõõr), voores, viirus, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak, labajalavalss (labajalg), rei(n)lender, marss, valss, polka.</p>	
<p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Marssimine erinevates tempodes. • Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. • Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). • Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme. • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. 	

Muusikaline omalooming

Õpitulemus:

- rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;
- väljendab muusika meeleolu kunstitöodes;
- mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.

Õppesisu:

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos.

Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.

Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides.

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja *ostinato*'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi.

Mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, tempo, takt, taktijoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, kaanon, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*.

Praktilised tööd:

- Meloodia ja rütmi improviseerimine.
- Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel.
- Väikekandlel või plokkflöödil omaloomingu esitamine.
- Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine.

Muusika kuulamine

Õpitulemus:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);
- otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi

Õppesisu:

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega (helilooja ja luuletaja). Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jne.

Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldut. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldatakse neid.

<p>eesti rahvapäille ning kirjeldab neid.</p>	<p>Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala). Tutvutakse erinevate esituskoosseisudega (solist, duo, duett, ansambel, koor, orkester). Eristatakse kuuldeliselt muusikažanre (marss, valss, polka).</p> <p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid.</p> <p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.</p>
<p>Mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, takt, taktijoon, 2- ja 3- osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, tempo, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, žanr, marss, valss, polka, eesti rahvamuusika.</p>	
<p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. • Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. • Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, 	

Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jt, teoste kuulamine (helilooja ja loomingu seostamine, nt muusikaviktoriin).

- Erinevate muusikažanrite (marss, valss, polka) kuulamine ja eristamine.
- Rahvapillide kuulamine/vaatamine ja nende eristamine kõla ja välimuse järgi.
- Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).

Digipädevused

Info- ja andmekirjaoskus

- sõnastab oma teabevajaduse ja rakendab sobivaid infootsingu võtteid;
- otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas.

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- suhtleb teistega, kasutades sobivaid digitehnoloogiaid, sh välksõnumeid (nt Messenger), e-posti,;
- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid.

Digiturvalisus

- kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida;
- rakendab turvameetmeid oma isikuandmete ja privaatsuse kaitseks digikeskkonnas.

Probleemilahendus

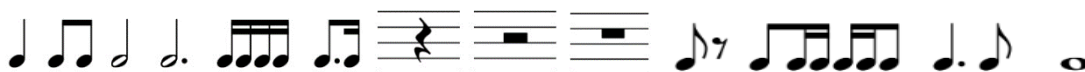
- tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja likvideerib selle juhendi abil;
- valib konkreetse ülesande lahendamiseks sobiva riist- ja tarkvara.

3.3 II kooliastme ainekava

Õppeaine	muusika
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
<p>II kooliastme lõpetaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist; • teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises; • kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle; • osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides; • suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loominguusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid; • mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu; • märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri 	

rahvuskultuuridesse;

- leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
- väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
- väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid:

taktimõõdud 2/4, 3/3, 4/4, C ja eeltakt;

duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d;

muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Klass

4.klass

Osaoskus laulmine

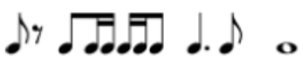
Õpitulemus:

- suunab lauldes meloodiat endale sobivas tessituuris võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
- laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule,

Õppesisu:

Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes omandatud oskusi ja teadmisi.

Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Mu isamaa

<p>kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <ul style="list-style-type: none"> väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvaviis/ M. Körber), „Püha öö“ (F. Gruber / J. Mohr, tõlkinud K. A. Hermann); osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib eakohaselt kogetut suuliselt; rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid. 	<p>armas”, „Püha öö”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvutakse laulu autoritega.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, arvestades hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Jätkatakse tutvumist laulupeo traditsiooniga, kaasatakse õpilasi koolikoori.</p> <p>Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane).</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Kinnistatakse laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Õpitakse uusi rütme, rütmifiguure rütmisilpide TI, (paus), TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, TA-A-A-A</p>
--	---

	<p>abil ning teadvustatakse neid laulmisel.</p> <p>Noodipikkuste silpnimetused kinnistatakse noodivältustega (TA = veerandnoot jne).</p> <p>Selgitatakse taktimõõdu kahe numbri tähendust. Tutvutakse 4-osalise taktimõõdu (C) ja eeltaktiga.</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid.</p> <p>Mudellaulud. Kinnistatakse ja korratakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. Seostatakse JO- ja RA-astmerida duur- ja moll-helilaadi ja kolmkõladega. Eristatakse helilaade kõlaliselt (duur ja moll). Kinnistatakse astmemudeleid mudellaulude abil.</p> <p>Absoluutsed helikõrgused. Tutvutakse noodinimetustega (c-d-e jne).</p> <p>Paigutatakse noodid noodijoonestikule viulivõtme abil. Õpitakse lihtsamaid laule tähtnimetustega.</p> <p>Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Lauldakse noodist uusi laule astme- ja tähtnimetustega. Laulmisel arvestatakse õpitud noodimärkidega.</p> <p>Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vormi läbi õpitud mõistete. Lauldakse kaanoneid. Tutvutakse 1-, 2- ja 3-osalise</p>
--	--

	<p>lihtvormiga.</p> <p>Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur, rahvapillid, klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, lastehääled, naishääled, meeshääled, mudilaskoor, poistekoor, lastekoor, naiskoor, meeskoor, segakoor, ühendkoor.</p>
<p>Osaoskus muusikaline liikumine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; väljendab liikumise kaudu eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; rakendab liikumises muusikateadmisi. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p> <p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.</p> <p>Tutvutakse liikumise kaudu uute rütmide ja rütmifiguuridega ja pausidega (TI, kaheksandikpaus, TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, tervenoot, tervepaus).</p>

	<p>rühmas.</p> <p>Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi.</p> <p>Väikekandel ja/või plokkflöödil esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi.</p> <p>Digivahendid. Tutvutakse erinevate digitaalsete rakendustega, rikastamaks omaloomingut.</p>
<p>Osaoskus muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat, kasutades õpitud muusika oskussõnavara; • tunneb ja eristab eesti rahvapille; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; oskab nimetada oma koolis ja/või kodukohas tegutsevaid koore ja nende 	<p>Õppesisu:</p> <p>Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil.</p> <p>Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga</p>

<p>dirigente;</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristab kuuldeliselt pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); • analüüsib külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult; jagab kogemusi kaaslastega. 	<p>seotud heliloojatega.</p> <p>Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldot. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid.</p> <p>Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ja esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi.</p> <p>Kontsert. Korraldatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid. Kirjeldatakse külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult. Tutvutakse Eesti ooperiteatritega (Rahvusoper Estonia ja teater Vanemuine).</p> <p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.</p>
---	--

Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. **Uued mõisted:** eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.

Digipädevused:

Info- ja andmekirjaoskus

- õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas.

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid;

Digiturvalisus

- õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

Klass

5. klass

Osaoskus laulmine

Õpitulemus:

Õppesisu:

<ul style="list-style-type: none"> • laulab endale sobivas tessituuris ja hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ühislaulmist, laulab II kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Vörk / M. Lipp), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul / L. Koidula) • osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; • rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust. Kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid, sidudes neid absoluutse noodisüsteemiga. 	<p>Korratakse ja kinnistatakse 4. klassis omandatud oskusi ja teadmisi.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, eristades neid üksteisest. Jätkatakse ühe- ja kahehäälsel laulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmist. Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Eesti lipp“. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Järgitakse meloodia õiget intoneerimist, arvestades hääle isikupära ja sobiva tessituuriga.</p> <p>Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). Tutvustatakse</p>
--	--

erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid, näiteks *ritenuto*, *accelerando*, *largo*, *andante*, *moderato*, *allegro* jne.

Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Kinnistatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Noodipikkuste silpnimetused kinnistatakse noodivältustega (TA-veerandnoot jne).

Kinnistatakse taktimõõdu kahe numbri tähendust.

Relatiivsed astmed ja astmemudelid.

Kinnistatakse ja korratakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. Eristatakse helilaade kõlaliselt (duur ja moll).

Seostatakse duur- ja moll-helilaadi helistikega (paralleelhelistikud C-a, G-e, F-d).

Absoluutsed helikõrgused. Kinnistatakse tähtnimetusi (c-d-e jne). Paigutatakse noodid noodijoonestikule viiulivõtme abil.

Tutvustatakse erinevaid alteratsioonimärke: diees, bemoll, bekarr

b b .

Õpitakse lihtsamaid laule tähtnimetustega.

Noodist laulmine. Lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Lauldakse noodist uusi laule astme- ja tähtnimetustega (helistike määramine).

	<p>Laulmisel arvestatakse õpitud noodimärkidega.</p> <p>Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vorm ja kinnistatakse 1-, 2- ja 3-osalise lihtvormi. Jätkatakse kaanonite laulmist. Tutvutakse skertso žanriga.</p>
<p>Osaoskus pillimäng</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • süvendab varasemalt omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); • musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandel või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi; • seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse teadlikult õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.</p> <p>Noodist mängimisel toetutakse absoluutsele noodisüsteemile.</p> <p>Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga.</p> <p>Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades</p>

	<p>rütmipillide õigeid mänguvõtteid.</p> <p>Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevate plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid toetudes absoluutsele noodisüsteemile.</p> <p>Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Klaviatuur. Paigutatakse absoluutseid helikõrgusi (tähtnimetusi) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril.</p>
Osaoskus muusikaline liikumine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • väljendab liikumise kaudu Eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantse; • rakendab liikumises muusikateadmisi. 	<p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (1-, 2-, 3-osaline lihtvorm).</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Tantsitakse erinevaid rahvatantse, kasutades nende põhisamme.</p>
<p>Osaoskus muusikaline omalooming</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • julgeb loomeideedega katsetada; • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi</p>

<ul style="list-style-type: none"> • improviseerib astmemudelitele tuginedes; • loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); • loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda. 	<p>improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.</p> <p>Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas.</p> <p>Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandel ja/või plokkflöödil esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi.</p> <p>Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega.</p>
<p>Osaoskus muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust 	<p>Õppesisu:</p> <p>Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil.</p>

<p>kasutades;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet ning tutvustab seda kaaslastele; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; • eristab kuuldeliselt erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust. 	<p>Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega.</p> <p>Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldut. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. Tutvutakse rahvalaulu liikidega ja erinevate rahvatantsudega. Kuulatakse erinevaid pärimusmuusika töötlusi.</p> <p>Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning erinevaid esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Tutvustatakse kodukoha ja Eesti erinevaid koore ja dirigente. Tutvustatakse erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi.</p> <p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult.</p>
---	---

	<p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.</p>
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: muusika väljendusvahendid, tempo, meloodia, rütm, tämber, metronoom, kulminatsioon, laulupidu, dirigent, kooriliigid, orkestriliigid, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid.</p>	
<p>Digipädevused</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija sõnastab oma teabevajaduse ja rakendab sobivaid infootsingu võtteid; • õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija suhtleb teistega, kasutades sobivaid digitehnoloogiaid, sh välksõnumeid (nt Messenger), e-posti, videokõnet; • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid. <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; • õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida; • õppija rakendab turvameetmeid oma isikuandmete ja privaatsuse kaitseks digikeskkonnas. 	

Probleemilahendus	
<ul style="list-style-type: none"> • õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi; • õppija valib konkreetse ülesande lahendamiseks sobiva riist- ja tarkvara. 	
Klass	6. klass
Osaoskus laulmine	
Õpitulemus: <ul style="list-style-type: none"> • laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr, Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa) • osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja 	Õppesisu: Korratakse ja kinnistatakse 5. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Kui Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid. Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt <i>a cappella</i> ja saatega

<p>kirjalikult;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid. 	<p>nii kooris, ansamblis kui ka üksi. Osaletakse laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsitakse kogetut suuliselt ja kirjalikult.</p> <p>Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutatakse laulu õppides relatiivseid astmeid ja absoluutseid helikõrgusi. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist ning arvestatakse õpitud noodikirja märkidega. Kinnistatakse õpitud helistikke (C-a, G-e, F-d), seostades neid duur- ja mollhelilaadiga. Selgitatakse õpitavate laulude vormi.</p>
<p>Osaoskus pillimäng</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt 	<p>Õppesisu:</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset</p>

<p>kaasmängudes);</p> <ul style="list-style-type: none"> • musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; • seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; • rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes. 	<p>noodisüsteemi.</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.</p> <p>Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga ja helistikega.</p> <p>Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevatel plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid, kinnistades absoluutset noodisüsteemi.</p> <p>Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandelil või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p>
--	--

	<p>Klaviatuur. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril.</p>
<p>Osaoskus muusikaline liikumine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; • väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; • rakendab liikumises muusikateadmisi. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p> <p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi.</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Teiste maade rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Tutvutakse valikuliselt</p>

	erinevate maade rahvatantsudega.
Osaoskus muusikaline omalooming	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; • improviseerib astmemudelitele tuginedes; • loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); • loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse õpitud muusikalist kirjaoskust.</p> <p>Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge, <i>ostinato</i> `sid ning muusikapalu, mida esitatakse üksi või rühmas. Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandlel ja/või plokkflöödil esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise</p>

	<p>kaudu.</p> <p>Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega.</p>
<p>Osaoskus muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; • eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pille ja pillirühmi; • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule 	<p>Õppesisu:</p> <p>Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.</p> <p>Autorid. Uuritakse valikuliselt (nt eesti heliloojad, õpitava maa helilooja(d)) kuulatud heliteose autori loometegevust, kasutades teabe leidmiseks erinevaid infoallikaid. Tutvustatakse infot kaaslastele. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver).</p> <p>Euroopa rahvaste muusika. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatraditsioonidega. Arutelude ja vestluste käigus võrreldakse õpitud rahvaste muusikat eesti rahvamuusikaga, nt leitakse erinevusi ja sarnasusi eesti</p>

<p>hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust. 	<p>rahvapillidega (pillirühm, kuju, kõla).</p> <p>Laulupidude traditsioon, teekond läbi aja heliloojate Aleksander Kunileid, Karl August Hermann, Miina Härma, Gustav Ernesaks, Veljo Tormis, Rene Eespere, Alo Mattiisen, Olav Ehala, Rasmus Puur, Pärt Uusberg jt loomingu näitel.</p> <p>Eesti heliloojate põlvkondlik järjepidevus heliloojate Rudolf Tobias, Heino Eller, Eduard Tubin, Arvo Pärt, Lepo Sumera, Jaan Rääts, Erkki-Sven Tüür, Tõnu Kõrvits jt loomingu näitel.</p> <p>Kontsert. Kinnistatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Analüüsitakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, antakse kuuldule ja nähtule hinnang ning jagatakse kogemusi kaaslastega.</p> <p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamust õpitud oskussõnavara kasutades.</p>
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: rahvaviisi seade, interpretatsioon, töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver, programmiline muusika.</p>	

Digipädevused

Info- ja andmekirjaoskus

- õppija sõnastab oma teabevajaduse ja rakendab sobivaid infootsingu võtteid;
- õppija otsib, sirvib ja filtreerib eesmärgipäraselt andmeid, infot ja materjale digikeskkonnas.

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- õppija suhtleb teistega, kasutades sobivaid digitehnoloogiaid, sh välksõnumeid (nt Messenger), e-posti, videokõnet;
- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid.

Digiturvalisus

- õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida;
- õppija rakendab turvameetmeid oma isikuandmete ja privaatsuse kaitseks digikeskkonnas.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja likvideerib selle juhendi abil;
- õppija valib konkreetse ülesande lahendamiseks sobiva riist- ja tarkvara.

3.4 III kooliastme ainekava

Õppeaine	muusika
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
<p>III kooliastme lõpetaja:</p> <ul style="list-style-type: none">• huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;• teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;• osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis);• arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;• tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;• väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;• teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;• tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;• valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja	

jagab seda kaaslastega;

- teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid:

kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele;

11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad Kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.

Klass

7.klass

Laulmine

Õpitulemus:

- laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;
- laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu

Õppesisu:

Repertuaar. Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. Tutvutakse vaimuliku rahvalauluga. Õpitakse laulma peast kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Jää vabaks, Eesti meri“, „Mu isamaa on minu arm“, „Mul meeles veel“.

Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega.

<p>isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu);</p> <ul style="list-style-type: none"> • on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; • kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida. 	<p>Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi.</p> <p>Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoiude häälemurdeperioodil.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Kinnistatakse I ja II kooliastmes omandatud laulu õppimist toetavat muusikateooriat ja omandatakse uusi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helivältsed, rütmifiguurid ja pausid, uued rütmid süngoop ja triool • kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; • ühe võtmemärgiga helistikud C–a, G–e, F–d ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud D–h;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • rondo ja variatsioonivorm; • muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele.
<p>Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p> <p>Uued mõisted:</p> <p>häälemurre, rondo, variatsioon, (eesti) vaimulik rahvalaul, süngoop, triool</p>	
<p>Pillimäng</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; • musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades; • uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut; • süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.</p> <p>Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarril või ukulelele esmased mänguvõtted.</p> <p>Pillimängu kaudu tutvutakse valikuliselt maailma rahvaste (Idamaade, Austraalia jt) muusika ja filmimuusikaga.</p>
<p>Mõisted:</p> <p>korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p>	

Uued mõisted:

akustiline kitarr, ukulele, akord, arranžeerimine, duo, improvisatsioon

Muusikaline liikumine**Õpitulemus:**

- võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
- tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;
- leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt maailma rahvaste muusika või filmimuusika jm);
- rakendab liikumises muusikateadmisi.

Õppesisu:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Kujundatakse ühiselt

liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo).

Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.

Mõisted:

korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Muusikaline omalooming

Õpitulemus:

- loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
- katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalset keskkondi kasutades;
- loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Õppesisu:

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.

Laulmine. Luuakse lihtsaid meloodiaid ja erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja *ostinatosid* ning esitatakse neid üksi või rühmas. Väikekandel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid.

Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmistele ja oskustele.

Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega, nt Ableton Live,

	BandLab, BeepBox, GarageBand, Musescore, Noteflight jt
<p>Mõisted:</p> <p>korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p>	
<p>Muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avastab seoseid kodukoha ja/või eesti rahvamuusika ning nende tänapäevaste tõlgendustega, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; • võrdleb ning eristab eesti ja valikuliselt teiste rahvaste (Idamaad, Austraalia jt) muusikapärandit: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; • võrdleb ja eristab eri muusikastiile, instrumentaalmuusika esituskoosseise, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; • uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab 	<p>Õppesisu:</p> <p>Autorid ja interpreedid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) interpreetidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega).</p> <p>Muusikainstrumendid. Eristatakse kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille. Tutvutakse kammeransamblite koosseisudega (klaveritrio, keelpillikvartett).</p> <p>Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste (Idamaad, Austraalia jt) muusikapärandit. Luuakse seos eesti muusikas Idamaade kultuurist inspireerunud heliloojatega (nt Sven Grünberg, Peeter Vähi jt).</p> <p>Vaimulik muusika. Tutvutakse eesti</p>

<p>nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; • tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; • seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; • järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades. 	<p>vaimuliku rahvalaulu ja heliloojatega, kes on oma loomingus kasutanud vaimulikke rahvaviise (Cyrillus Kreek, Tõnu Kõrvits jt) ning heliloojatega, kes on loonud vaimulikku muusikat (Rudolf Tobias, Arvo Pärt, Urmas Sisask jt).</p> <p>Eesti pärimusmuusika tänapäeval. Pärimusmuusika mõiste, artistid ja ansamblid, festivalid, õppimisvõimalused.</p> <p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara.</p>
<p>Mõisted:</p> <p>korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid, nt helilooja, dirigent, ansambel, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, muusikavorm, AB, ABA (2- ja 3-osaline lihtvorm)</p> <p>Uued mõisted:</p> <p>interpret, instrumetaalmuusika, kammermuusika, rondo, variatsioon, vaimulik muusika, eesti vaimulik rahvalaul, pärimusmuusika.</p>	

Digipädevused:

Info- ja andmekirjaoskus

- õppija oskab sõnastada oma teabevajadust (info heliloojast, ajastust, muusikastiilist, mänguvõttest pillil, nootide asukohast noodijoonestikul jne);
- rakendab selleks sobivaid infootsingu võtteid.

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid.

Digisisu loomine

- õppija oskab luua (näiteks omalooming, esitlus) ja toimetada digisisu erinevates formaatides.

Digiturvalisus

- õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

- õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

Klass	8. klass
Laulmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal); • on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; • kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleparaati ja teab, 	<p>Õppesisu:</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul Põhjamaast“, „Oma laulu ei leia ma üles“. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil.</p>

<p>et häält on vaja hoida.</p>	<p>Muusikaline kirjaoskus. Kinnistatakse I ja II kooliastmes omandatud laulu õppimist toetavat muusikateooriat ja omandatakse uusi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helivältused, rütmifiguurid ja pausid, uued rütmid süngoop ja triool • kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; • ühe võtmemärgiga helistikud C–a, G–e, F–d ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud D-h; • bassivõti repertuaarist tulenevalt; • rondo ja variatsioonivorm; • muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele.
<p>Mõisted:</p> <p>korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p> <p>Uued mõisted:</p> <p>intervall, akord, bassivõti, pentatoonika</p>	

Pillimäng

Õpitulemus:

- mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, katsetab digivõimalusi pillimängus;
- musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;
- uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;
- süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.

Õppesisu:

Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.

Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarril või ukulele esmased mänguvõtted.

Tutvutakse valikuliselt maailma rahvaste (Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikaga läbi pillimängu.

Leitakse ansambli mängu harrastamise võimalusi õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu.

Mõisted:

korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Muusikaline liikumine

Õpitulemus:

- võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
- tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;
- leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, hip-hop, rahvaste muusika jm);
- rakendab liikumises muusikateadmisi.

Õppesisu:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Kujundatakse ühiselt

liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo).

Maailma rahvaste tantsud ja erinevad

tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile. Tantsitakse Ladina-Ameerika tantse (nt rumba, samba jt) kasutades nende põhisamme ning väljendatakse end erinevates tantsustiilides (nt rokk, hip-hop jt).

Mõisted:

korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Uued mõisted:

Ladina-Ameerika tantsud, rokk- ja popmuusika stiilid.

Muusikaline omalooming**Õpitulemus:**

- loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
- katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalset keskkondi kasutades;
- loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Õppesisu:

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.

Laulmine. Luuakse lihtsaid meloodiaid ja erinevaid muusikast lähtuvaid tekste

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja *ostinatosid* ning esitatakse neid üksi või rühmas.

Väikekandel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut

	<p>kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmiste ja oskuste.</p> <p>Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega, nt Ableton Live, BandLab, BeepBox, GarageBand, Muscore, Noteflight jt.</p>
<p>Mõisted:</p> <p>korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p>	
<p>Muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; • võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; • võrdleb ja eristab rokk- ja popmuusika 	<p>Õppesisu:</p> <p>Autorid ja artistid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) artistidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega).</p> <p>Heli ja selle omadused. Elektrofonid. Arvutimuusika. Tutvutakse heli ja selle omadustega ning eristatakse kõla ja kuju järgi akustilisi ja elektroonilisi muusikainstrumente. Tutvutakse</p>

<p>stiile ning esituskoosseise, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; • uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; • rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; • tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; • seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; • järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades. 	<p>arvutimuusika arengulooga ja selle loomise võimalustega.</p> <p>Muusikatööstus. Tutvutakse muusikatehnika arengulooga. Õpitakse tundma autorikaitse seadust ja autoriõigusega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p> <p>Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ja õpitakse valikuliselt tundma ja eristama Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika rahvaste muusikat.</p> <p>Rokk- ja popmuusika sünn ja areng. Levimuusika Eestis. Kuulatakse ja võrreldakse rokk- ja popmuusika stiile, luuakse seosed levimuusika arenguga Eestis.</p> <p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara</p>
<p>Mõisted:</p> <p>heli, kaja, akustika, elektrofon, akustiline ja elektrooniline muusikainstrument, arvutimuusika,</p>	

levimuusika, muusikatööstus, muusikaäri, artist, produtsent, mänedžer, autoriõigus, rokkmuusika, popmuusika, kantri, *rock'n'roll*, *soul*, *funk*, *heavy rock jt*.

Digipädevused:

Info- ja andmekirjaoskus

- õppija oskab sõnastada oma teabevajadust (info heliloojast, ajastust, muusikastiilist, mänguvõttest pillil, nootide asukohast noodijoonestikul jne);
- rakendab selleks sobivaid infootsingu võtteid.

Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas

- õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid.

Digisisu loomine

- õppija oskab luua (näiteks omalooming, esitlus) ja toimetada digisisu erinevates formaatides;
- õpilane peab lugu autorikaitsest loomingu kasutamisel ja jagamisel.

Digiturvalisus

- õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu;
- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.

Klass	9.klass
Laulmine	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal); • on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib 	<p>Õppesisu:</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. Tutvutakse vaimuliku rahvalauluga. Laulab peast kooliastme ühislaulu: Eesti hümn, „Mu isamaa on minu arm“, „Jää vabaks, Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul Põhjamaast“, „Saaremaa valss“, „Mul meeles veel“, „Oma laulu ei leia ma üles“. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatena nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt</p>

<p>kogetut suuliselt ja kirjalikult;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleparaati ja teab, et häält on vaja hoida. 	<p>ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoitu häälemurdeperioodil.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Kinnistatakse I ja II kooliastmes omandatud laulu õppimist toetavat muusikateooriat ja omandatakse uusi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helivältsed, rütmifiguurid ja pausid • kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; • ühe võtmemärgiga helistikud C–a, G–e, F–d ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud D–h; • rondo ja variatsioonivorm; • muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele.
<p>Mõisted:</p> <p>korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p>	

Pillimäng

Õpitulemus:

- mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;
- musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;
- uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;
- süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.

Õppesisu:

Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.

Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, arendatakse akustilise kitarril või ukulele akordmänguvõtteid.

Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika ning džässmuusika vastu tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi.

Tutvutakse maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikaga pillimängu kaudu.

Mõisted:

korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Muusikaline liikumine

Õpitulemus:

- võrdleb eri maade (Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika) rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
- tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;
- leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm);
- rakendab liikumises muusikateadmisi.

Õppesisu:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Kujundatakse ühiselt

liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo).

Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.

Mõisted:

korraldatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Muusikaline omalooming

Õpitulemus:

- loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
- katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;
- loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Õppesisu:

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.

Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja *ostinatosid* ning esitatakse neid üksi või rühmas.

Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandlel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid.

Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmistele ja oskustele.

	<p>Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega.</p>
<p>Mõisted:</p> <p>korratatakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.</p>	
<p>Muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; • võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; • võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) interpretide ja artistidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega).</p> <p>Orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus)orkestritega.</p> <p>Hääli. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiselundid, hääletekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; • rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; • teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; • seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; • järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades. 	<p>Maailma rahvaste muusika: Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat.</p> <p>Muusikateater: ooper, operett, muusikal, ballett. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis.</p> <p>Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.</p> <p>Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse (lauldakse) olulisemate maailma ja eesti filmimuusikaheliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.</p> <p>Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning</p>
--	---

	muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara.
<p>Mõisted:</p> <p>sümfooniaorkester, kammerorkester, puhkpilliorkester, rahvapilliorkester, džässorkester, dirigent, partituur, instrumentaalkontsert, sopran, koloratuursopran, metsosopran, alt, tenor, kontratenor, bariton, bass, libreto, lavastaja, aaria, retsitatiiv, koreograaf, improvisatsioon, bluus, gospel, spirituaal, <i>ragtime</i>, sving, filmimuusika, <i>soundtrack</i>.</p>	
<p>Digipädevused:</p> <p>Info- ja andmekirjaoskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija oskab sõnastada oma teabevajadust (info heliloojast, ajastust, muusikastiilist, mänguvõttest pillil, nootide asukohast noodijoonestikul jne); • rakendab selleks sobivaid infootsingu võtteid. <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija tunneb digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning järgib neid. <p>Digisisu loomine</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija oskab luua (näiteks omalooming, esitus) ja toimetada digisisu erinevates formaatides; • õpilane peab lugu autorikaitsest loomingu kasutamisel ja jagamisel. <p>Digiturvalisus</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija kaitseb oma digiseadet ja selle sisu; 	

- õppija mõistab digiseadet ähvardavaid ohte ning oskab neid vältida.

Probleemilahendus

õppija tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja küsib abi.